

Eduskunta
valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto
valtiokuntakanslian sihteeri Kaisa Iso-Sipilä

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025, Liikennejaosto torstai
24.10.2024 klo 11.00 / HE 109/2024 vp / Lausuntopyyntö

**Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikenne-
jaostolle koskien hallituksen esitystä valtion talousarvioksi vuodelle 2025**

Pirkanmaan ELY-keskus kiittää eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaostoa lausuntopyynnöstä koskien hallituksen esitystä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025 ja lausuu asiasta seuraavaa.

Perusväylänpito, tieverkon kunto ja alempiasteisen tieverkon tilannekuva

Olemme erittäin tyytyväisiä siihen, että vaikeasta taloustilanteesta huolimatta hallituksen investointiohjelman korjausvelan purkuun osoitettu lisärahoitus saa välittömästi jatkoa. Lisärahoitus ja muu perusväylänpidon rahoitus kuitenkin vähenevät, mikä tulee näkymään tienpidossakin. Päälysteiden korjaukset vähenevät Pirkanmaalla 275 kilometristä 230 kilometriin. Lisäksi maanrakentamisen kustannustaso on noussut lähes 30% ja päällystämisen noin 50% viime vuosien aikana jäaden korkealle tasolle.

Päälysteiden ikääntymisvauhti edellyttäisi noin 325-350 kilometrin päällystämistä vuosittain. Vuonna 2024 toimenpiteet olivat tehokkaita, sillä tuota vähäisemmälläkin määrällä saatiin mittausten mukaan kunnon heikkeneminen pysäytettyä. Vaikka ensi vuonna päällystysmäärät vähenevät, kunnon ei ennusteta juurikaan heikkenevän. Sitä seuraavina vuosina korjausvelan lisärahoituksen pienentyessä merkittävästi kunnon heikkenemistä ei voida estää. Korjausvelkaa Pirkanmaan tieverkolla on noin 210 miljoonaa euroa.

Kuntomittaukset kuvaavat teiden pintakuntoa. Kunnon heikkenemisen hillitsemistä ovat avittaneet mittavat päällysteiden paikkausmäärät. Niillä ylläpidetään juuri pintakuntoa ja varmistetaan tienkäyttäjille riittävä palvelutaso. Paikkaukset eivät kuitenkaan poista korjaustarvetta, vaan ainoastaan siirtävät sitä. Jossain vaiheessa korjaustarvepatouma purkautuu, kun paikkaukset tulevat päällystämistä kalliimmaksi. Tarve nykyistäkin suuremmille korjausmäärille on edelleen olemassa ja korjausvelka muhii pinnan alla.

Päällystetyt tiet on jaettu kolmeen korjausluokkaan liikenteellisen merkityksen perusteella. Pääteiden eli päällysteiden korjausluokan 1 teiden pintakunto varmistetaan noin 105 kilometrin päällystysohjelmalla. Suunnilleen yhtä paljon korjataan luokan 2 väyliä. Niille on muodostunut jo jonkin verran korjausvelkaa, jota ei tällä rahoituksella vielä saada purettua, mutta sen lisääntyminen estetään. Alimmassa luokassa 3 olevia vähäliikenteisiä teitä pystytään korjaamaan vain noin 15 kilometrejä, vaikka huonokuntoisia osuuksia on noin 500 kilometriä 1500 kilometrin kokonaispituudesta ja

23.10.2024

teittäin tarkasteltuna karkeasti arvioiden jopa puolet teistä olisi korjaustarpeessa. Jalankulku- ja pyöräilyväyliä korjataan noin 10 km.

Vähäliikenteisimmillä teillä olevat korjaustarpeet ovat pääsääntöisesti kalliita, koska niissä useimmiten korjaustarpeet edellyttävät jo rakenteiden kunnostamista. Rakenteen parantamisia pystyttiin tänä vuonna tekemään kolmella kohteella, ensi vuonna ehkä yhdellä tai kahdella kohteella. Ilman lisärahoitusta perusrahoitus ei riittäisi edes pääteiden päällystystarpeisiin.

Perusväylänpidon rahoitusta tulee lähivuosina lisätä valaistuksen uusimiseen, sillä suurpainenatriumlamppujen myynti loppuu. Huonokuntoisten siltojen määrä lisääntyy myös Pirkanmaalla, mutta täällä huonokuntoiset sillat ovat pienempiä ja sijaitsevat pääsääntöisesti vähäliikenteisellä verkolla, joten niihin liittyvät ongelmat ovat muita alueita pienempiä. Sorateillä pintakelirikko-ongelmat ovat yleistyneet. Korjausvelkaa on runsaasti myös kaiteissa ja rummuissa.

Yksityistieavustukset eivät jatkossa riitä muuhun kuin siltakorjausten avustamiseen, jos niihinkään. Rahoitusta oli aiempina vuosina käytössä normaalia enemmän, joten sen hakemista myös tuolloin viranomaisvoimin markkinoitiin. Tämä yhdessä muuttuneen avustusprosentin kanssa johti hieman viiveellä hakemusmäärien huomattavaan kasvuun, mutta nyt näistä valtaosaa ei voida avustaa tulevista hakemuksista puhumattakaan.

Tieverkon kehittäminen ja parantaminen

Pirkanmaalle ei ole ensi vuodelle osoitettu rahoitusta lainkaan uusiin liikenteen edellyttämiin kehittämis- tai parantamisinvestointeihin. Perusväylänpidon parantamisinvestointeja on viime vuosina pystytty tekemään vain eduskunnan erikseen myöntämällä jakovararahoituksella tai MAL-sopimuksessa sovittuihin kohteisiin esitetyllä rahoituksella. Tulevan MAL-kauden sopimusluonnoksessa tieverkkoon kohdistetun rahoituksen osuus on Tampereen kaupunkiseudulla lähes olematon, kun taas muiden kaupunkiseutujen sopimuksiin on nostettu mittaviakin tieverkon kehittämissankkeita.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt toiminnanohjauspäällikkö Janne Lintilä ja ratkaisut ylijohtaja Juha Sammallahti.

Liitteet